

indbringer mindre i Rente, end Leievardien har været, hvortil Du har udleiet eller udfæstet din Eiendom, skal Du ikke være pligtig til at antage den. Jeg siger, at man kunde sætte denne Begrænsning, men jeg troer ikke, at den behøves; thi det vilde vel næsten aldrig falde Taxatorerne ind at sætte Prisen lavere. De vilde vel, dersom det er sandt, at Leievardien i det Hele er for lav, sætte den højere. Jeg troer, ved strax at have grebet dette Punkt af Sagen, at have gjort det begribeligt, hvad jeg troer at være mindre gavnligt i Lovudkastet, og hvad der kunne rettes, og paa den anden Side at have vist den ærede sidste Taler den Vej, ad hvilken denne Taxation kunne skee, uden at være forbunden med alle de Fæter, som han antog, at der var forbundet dermed. Jeg skal nu forfølge de enkelte Dele af Loven mere særligt. Jeg kunde have havt Anledning til først at følge den ærede Forslagsstiller i hans historiske Betragtninger igaar med Hensyn til, hvorfor denne Sag er kommen paa Bane, idet han navnlig lod til at antage, at Bevægelsen i denne Sag udgik fra et Selskab, som han vel ikke nævnte, men som han dog betegnede saa tydeligt, at det ikke kunde være Andet end Bondevennernes Selskab. Jeg kunde let give Dplysninger herom, det vilde maastee være passende, men jeg troer, at det vil være nok at sige, at Bevægelsen bestod længe forinden, og at Bondevennernes Selskab netop er traadt imellem, for at gjøre Lidenskabeligheden saa liden som muligt, forat bringe dem om muligt til en bedre Udgang, og det har ogsaa fundet den Tilfredsstillelse, at det har fundet Talsmand for sig, som f. Ex. den ærede Forslagsstiller — thi jeg betragter ham, saavel ved det Lovforslag, han har gjort, som ved sine tidligere Skrifter, som en ivrig Talsmand for de samme Principer, som Bon-

devennernes Selskab i Grunden altid have søgt at gjøre gjældende. Jeg maa her bemærke, at forinden Bondevennernes Selskab blev til, bestod der i modsat Retning Bestræbelser af Folk, der havde forenet sig i et ganske modsat Forsmaal, et Formaal, som i flere Aar havde ledsaget de Liberale, de større Bestræbelser efter Frihed, og som gif ud paa, at faae Fæstelovgivningen ophævet uden nogenformelst Oprensning for Fæstealmuen. Det vil være den ærede Forslagsstiller bekendt, at alle de Mænd, som da havde vægtige Stemmer, gjorde sig megen Glid i denne Retning, og at Bondevennernes Selskab først blev til, efterat det offentlig af Mænd, der gjaldt for Sagkyndige i de roestildste Stænder, var blevet benægtet, hvad der nu ligger for os klart og tydeligt bevist, at der var skeet betydelige vilkaarlige Overtrædelser af den Lovgivning, som styrede Landboforholdene. Jeg har ikke villet nævne mere end disse Par Ord, for at gjøre opmærksom paa, hvorledes vor gjensidige Stilling er her ligeoverfor hinanden.

Det forekommer mig at være en Mangel ved denne Lov, at den har villet almindeliggjøre, hvad jeg ikke troer kan almindeliggjøres. Den omtaler det almindelige Forhold med al den Eiendom, som har været Fæste underkastet. Den forrige Taler har allerede gjort opmærksom paa, at her var en Feil; han sagde, om jeg forstod ham ret, at han affattede Loven som kun angaaende Godsforholdene, fordi den vanskelig vilde kunne passe paa andre (Mou-rier: Nei!); den ærede Taler har ikke gjort det, saa vil jeg gjøre det. Jeg troer, at Loven blot burde befatte sig med Godsforholdene, og jeg troer ogsaa, at her er den svage Side ved Lovforslaget, den Side, som har gjort Forslagsstillerens hele Stilling vanskelig.